

عنوان مقاله:

سیر تصوف و عرفان از ایران به شبه قاره و سهم عارفان تبریزی در آن (شیخ جلال الدین تبریزی)

محل انتشار:

دوفصلنامه زبان و ادب فارسی، دوره 43، شماره 177 (سال: 1379)

تعداد صفحات اصل مقاله: 42

نویسنده:

خلاصه مقاله:

همهء عارفان صلح دوست و صلح جو بودند و با هم زندگانی می کردند. اگر چه همهء فرقه های تصوف در یک زمان به شبه قاره رسیدند اما در میان آنها دو فرقه زودتر در آنجا معرفی و معروف شدند یعنی «چشتیه و سهروردیه» و در زمانهای بعدی سلسلهء چشتیه از همه بیشتر گسترش یافت. شیخ جلال الدین تبریزی مرید شیخ ابو سعید تبریزی یکی از آنها بود که در سدهء هفتم هجری از ایران به شبه قاره رفت. این شخصیت که در آن سرزمین از شهرت والایی برخوردار است متأسفانه در ایران ناشناخته مانده است. او نخستین عارفی است که به بنگال (بنگلادش کنونی) رسید البته در دهلی به مریدی شیخ خواجه قطب الدین بختیار کاکی اوشی (متوفی ۶۳۳ هـ) درآمد بود. شیخ نجم الدین صغری در آن زمان قاضی القضاة یا شیخ الاسلام دهلی بود که با شیخ جلال الدین تبریزی اختلافات پیدا کرد و این اختلافات به اتهام زنی منجر شد. سلطان دهلی محضری ساخت که در آن شیخ جلال الدین از همه اتهامات تبرئه شد و دیگر صلاح ندید در دهلی بماند بنابراین راه بنگال را در پیش گرفت. در آنجا به تبلیغ اسلام و عرفان پرداخت. بسیاری از هندوان را مسلمان کرد و مریدان زیادی از میان مسلمانان داشت. پس از چندین سال فعالیت تبلیغی، اسلامی و روحانی بالاخره در سال ۶۴۲ هجری قمری در همان جا در گذشت. مزار وی در پندوه موجود است که به نام «درگاه بزرگ» نامیده شکی نیست که تصوف و عرفان از ایران آغاز گردیده است و نخستین عارفان بزرگ که امروز نامشان در صفحات روزگار می درخشد ایرانی بودند. زمانی که تصوف وارد اسلام شد، بغداد مرکز خلافت اسلامی بود و همه عارفان در آن شهر زندگی می کردند و مریدان را تربیت کرده و به مناطق دور اعزام می داشتند. پس از کی دورهء تکمیلی تصوف در ایران، عارفان آغاز به مهاجرت به کشورهای دیگر کردند و به ویژه به شبه قاره پاکستان و هند رسیدند.

کلمات کلیدی:

تصوف، عرفان، تبریز

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1925697>

